

Jaarplan 2024 - 2025

Basisschool Aalsterbos
WAALRE

Aalsterbos
Basisschool

JAARPLAN 2024 - 2025	
School	Basisschool Aalsterbos
Datum	05-06-2024
Inleiding	<p>In ons jaarplan geven we aan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. welke zelfevaluaties we hebben uitgevoerd 2. welke vragenlijst(en) we hebben ingezet 3. welke voornemens we hebben i.r.t. het schoolplan 4. welke actuele ontwikkelingen van belang zijn <p>We geven per onderdeel de verbeterpunten en onze keuzes. Daarna werken we de belangrijkste aandachtspunten nader uit.</p>

Speerpunten
1. Op onze school zorgen wij voor een gedifferentieerd onderwijsaanbod passend bij onze populatie.
2. Op onze school is er structureel aandacht voor talentontwikkeling, waarbij ondernemend, ontdekkend en onderzoekend leren centraal staat.
3. Op onze school begeleiden we onze leerlingen in sociaal- emotioneel leren en richten we ons op het aanleren van vaardigheden die dit ondersteunen.
4. Op onze school zijn leerlingen eigenaar van hun eigen leerproces.
5. Op onze school richten we ons op een kwalitatief rijk aanbod van 0-13 jaar. Hierbij onderzoeken we continu waar samenwerking met partners mogelijk is en ons onderwijs kwalitatief versterkt.

Gekozen actiepunten naar aanleiding van het schoolplan			
	Thema	Actiepunt	Omvang
GD1	Speerpunt	Op onze school zorgen wij voor een gedifferentieerd onderwijsaanbod passend bij onze populatie.	groot
GD2	Speerpunt	Op onze school is er structureel aandacht voor talentontwikkeling, waarbij ondernemend, ontdekkend en onderzoekend leren centraal staat.	groot
GD3	Speerpunt	Op onze school begeleiden we onze leerlingen in sociaal-emotioneel leren en richten we ons op het aanleren van vaardigheden die dit ondersteunen.	groot
GD4	Speerpunt	Op onze school richten we ons op een kwalitatief rijk aanbod van 0-13 jaar. Hierbij onderzoeken we continu waar samenwerking met partners mogelijk is en ons onderwijs kwalitatief versterkt.	groot
KD1	Landelijk beleid	Onze school beschikt over een visie op Burgerschap	klein
KD2	Landelijk beleid	Onze school beschikt over een visie op digitale geletterdheid	klein
KD3	Landelijk beleid	Onze school beschikt over een plan voor het opnemen van digitale geletterdheid in het curriculum	klein
KD4	PCA Onderwijskundig beleid	EDI 2.0 wordt bij rekenen en taal toegepast door alle leerkrachten in alle groepen	klein
KD5	PCA Onderwijskundig beleid	De kanjer methodiek wordt door het gehele team uitgedragen en is zichtbaar binnen de school	klein
KD6	PCA Onderwijskundig beleid	Implementeren van het beleid meer- en hoogbegaafdheid	klein
KD7	PCA Personeelsbeleid	Stimuleren van eigenaarschap bij leerkrachten over hun eigen taken en verantwoordelijkheden	klein
KD8	Speerpunt	Op onze school zijn leerlingen eigenaar van hun eigen leerproces.	klein

Uitwerking GD1: Op onze school zorgen wij voor een gedifferentieerd onderwijsaanbod passend bij onze populatie.	
Werkgroep	Taal - spelling
Hoofdstuk / paragraaf	Speerpunt
Gerelateerde actiepunten	<ul style="list-style-type: none"> • De school zorgt ervoor dat het aanbod aansluit bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen • De leraren stemmen de instructie(s) doelgericht af op de onderwijsbehoeften van de groep(en) en de individuele leerlingen
Resultaatgebied	Onderwijskundig beleid
Huidige situatie + aanleiding	Een goede differentiatie vereist onze aandacht. Vooral een juiste afstemming op de bovengemiddelde leerling. Zij krijgen niet altijd een passend aanbod in instructie en verwerking. Spelling vraagt aandacht. We hebben besloten ons te oriënteren op een passen taal- spelling methode die aansluit bij de behoeften van onze populatie.
Gewenste situatie (doel)	Passend aanbod voor alle leerlingen door de inzet van een goede taal-/ spellingmethode, een kwalitatief goede instructie op basis van het EDI2.0 model en de inzet van groepsdoorbrekend werken.
Activiteiten (hoe)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oriëntatie op diverse methodes 2. Kiezen van drie methodes uit het totaalaanbod 3. Presentatie van de methodes in het team 4. Kiezen van een methode 5. Uitproberen van lessen + evaluatie 6. Besluit: aanschaf methode voor groep 3 t/m 8 7. EDI 2.0 hanteren als leidraad, waarbij focus ligt op eigenaarschap en het activeren van leerlingen 8. Differentiatie is vastgelegd in het groepsplan en wordt structureel geëvalueerd en bijgesteld. 9. Door middel van groepsdoorbrekend werken voorzien we in een passend aanbod voor onze leerlingen.
Consequenties organisatie	Overlegmomenten plannen
Consequenties scholing	Nader te bepalen
Betrokkenen (wie)	mt, teamvergadering, bouwvergadering, ko-er, alle leerkrachten
Plan periode	wk 31, 45 en 10
Eigenaar (wie)	MT, werkgroep, alle leerkrachten
Kosten	n.t.b. in verband met de nog op te vragen offerte taal-spelling methode
Omschrijving kosten	Aanschaf taal- / spellingmethode
Evaluatie (wanneer) (hoe) (wie)	januari / juni
Borging (hoe)	Evaluatie op groeps- en teamniveau.

Uitwerking GD2: Op onze school is er structureel aandacht voor talentontwikkeling, waarbij ondernemend, ontdekkend en onderzoekend leren centraal staat.	
Werkgroep	Talentontwikkeling
Hoofdstuk / paragraaf	Speerpunt
Gerelateerde actiepunten	<ul style="list-style-type: none"> • Alle scholen ontwikkelen en organiseren ontdekkend en ontwerpnd onderwijs rondom creativiteit, voorkeuren, ambities en talent. • De scholen brengen de leerlingen kennis, houdingen en vaardigheden bij die aansluiten bij de mogelijkheden en talenten van leerlingen
Resultaatgebied	onderwijskundig beleid
Huidige situatie + aanleiding	Talentontwikkeling is in de structuur weggezet middels: - hanteren methode Faqta, bij minimaal 2 thema's hanteren we de onderzoekstegel - culturele week najaar waarbij we kiezen voor dimensie drama - schoolbrede themaweek voorjaar We willen structureel ruimte blijven geven aan talentontwikkeling, waarbij leerlingen zich kunnen ontplooiën op andere gebieden en vanuit intrinsieke motivatie.
Gewenste situatie (doel)	Er is structureel ruimte voor het werken aan talentontwikkeling, waarbij we 30 leren implementeren in ons aanbod.
Activiteiten (hoe)	<ol style="list-style-type: none"> 1. We stellen een jaarplanning op en hanteren deze 2. Bij minimaal 2 thema's passen we de onderzoekstegel toe. 3. We hebben aandacht voor vaardigheden van leerlingen³ - Eigen keuzes maken → eigenaarschap - 21st century skills; 3O leren, ofwel activeren van onze leerlingen en ze betekenisvol laten leren vanuit een hoge betrokkenheid. <ul style="list-style-type: none"> - Leren presenteren - Leren samenwerken (leerkracht en leerlingen) - Leren van en met elkaar (leerkracht en leerlingen) - Per bouw invulling geven aan: hoe ziet talentontwikkeling middels de inzet van 3O leren eruit? 4. We oriënteren hoe we 3O leren kunnen inzetten en voeren pilots uit. 5. We stellen een visie op Burgerschap op en bespreken deze met het team.
Consequenties organisatie	Overleg werkgroep, sept Input bouwoverleg Team informeren
Consequenties scholing	mogelijkheid tot scholing indien wenselijk
Betrokkenen (wie)	werkgroep, mt, team
Plan periode	wk 31, 36, 41, 45, 49, 2, 6, 10, 15, 19, 23 en 28
Eigenaar (wie)	Werkgroep, MT, team
Meetbaar resultaat	Talentontwikkeling is structureel zichtbaar binnen onze school. Het team heeft helder op welke wijze 3O leren hier een plaats in neemt.
Evaluatie (wanneer) (hoe) (wie)	Einde schooljaar, MT, werkgroep, team
Borging (hoe)	Werkgroep borgt afspraken en ontwikkelingen en bespreekt deze met het team.

Uitwerking GD3: Op onze school begeleiden we onze leerlingen in sociaal- emotioneel leren en richten we ons op het aanleren van vaardigheden die dit ondersteunen.	
Werkgroep	Kanjer
Hoofdstuk / paragraaf	Speerpunt
Gerelateerde actiepunten	<ul style="list-style-type: none"> • De school zorgt ervoor dat het aanbod bijdraagt aan het ontwikkelen van de sociale en maatschappelijke competenties die leerlingen in staat stellen deel uit te maken en bij te dragen aan de pluriforme, democratische samenleving • De scholen zorgen ervoor dat de leerlingen beschikken over de sociale en maatschappelijke competenties en basiswaarden die nodig zijn om succesvol deel te nemen aan de democratische rechtsstaat
Resultaatgebied	Onderwijskundig beleid
Huidige situatie + aanleiding	We hanteren de Kanjer methodiek schoolbreed. Het is van belang dit te borgen. Nog niet alle leerkrachten beschikken over een Kanjerlicentie.
Gewenste situatie (doel)	De kanjermethodiek is geborgd binnen het team. Alle leerkrachten beschikken over een Kanjer licentie.
Activiteiten (hoe)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Iedere studiedag start met een Kanjeractiviteit om elkaar te inspireren en Kanjerlessen te borgen. Deze staan vast opgenomen in het rooster. Dit monitort de werkgroep. 2. Scholing wordt aangeboden aan leerkrachten die nog niet over een Kanjerlicentie beschikken. Deze dient gevolgd te worden. 3. Nieuwe leerkrachten worden geïnformeerd over de Kanjermethodiek en afspraken binnen de school. 4. Team informeren en wijzen op de gouden weken 5. Ouders informeren op de informatieavond 6. nieuwe Kanjermaterialen bekijken en eventueel aanschaffen
Betrokkenen (wie)	werkgroep, het gehele team
Plan periode	wk 31, 36, 41, 45, 49, 2, 6, 10, 15, 19, 23 en 28
Eigenaar (wie)	werkgroep, MT, team
Kosten	kosten Kanjertraining 700 euro p.p.
Omschrijving kosten	Kosten Kanjertraining
Evaluatie (wanneer) (hoe) (wie)	januari / juli
Borging (hoe)	werkgroep monitort de afspraken en verantwoordt deze naar het team en MT/directie

Uitwerking GD4: Op onze school richten we ons op een kwalitatief rijk aanbod van 0-13 jaar. Hierbij onderzoeken we continu waar samenwerking met partners mogelijk is en ons onderwijs kwalitatief versterkt.	
Werkgroep	Missie - Visie kindcentrum Aalsterbos
Hoofdstuk / paragraaf	Speerpunt
Gerelateerde actiepunten	<ul style="list-style-type: none"> • Alle scholen leren van en met elkaar vanuit de school en het kindcentrum als leergemeenschap.
Resultaatgebied	Onderwijskundig beleid
Huidige situatie + aanleiding	Er is sprake van een ontwikkeling in de samenwerking met de kinderopvang. Vanaf 1 augustus 2024 hanteren we 1 naam, namelijk kindcentrum Aalsterbos.
Gewenste situatie (doel)	Een doelgerichte samenwerking vanuit een gezamenlijke missie-visie
Activiteiten (hoe)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Missie - visie traject o.l.v. bureau Kicken 2. Eenzelfde thema's peuters-kleuters, gezamenlijke openingen 3. Warme overdracht peuter-kleuter 4. Peuters komen na iedere vakantie in groepjes met hun juf op bezoek in een groep 1/2 5. Gezamenlijke vieringen met kinderopvang: Sint, Kerst, Pasen, Koningsdag, carnaval, modderdag 6. Verbinding zoeken op gemene delers; onderzoekend leren en talentontwikkeling 7. Samenwerking in communicatie met ouders (school-bso/dagopvang) indien wenselijk 8. Samenwerking tussen KO-er en pedagogisch met als doel een gezamenlijke afgestemde aanpak 9. Tijd voor ontmoeting en het zoeken van de verbinding. Medewerkers kindcentrum hebben op verschillende momenten samen werkoverleggen
Consequenties organisatie	Binnen kindcentrum Aalsterbos hanteren we een gezamenlijke visie van waaruit we een doelgerichte samenwerking realiseren. Deze samenwerking op niveau van kind, ouder en medewerker.
Consequenties scholing	Missie - visie traject o.l.v. bureau Kicken
Betrokkenen (wie)	alle medewerkers kindcentrum Aalsterbos
Plan periode	wk 31, 36, 41, 45, 49, 2, 6, 10, 15, 19, 23 en 28
Eigenaar (wie)	alle medewerkers kindcentrum Aalsterbos
Kosten	N.t.b.
Omschrijving kosten	Missie - visie traject bureau Kicken
Evaluatie (wanneer) (hoe) (wie)	januari juli
Borging (hoe)	werkgroep monitort het proces samen met MT

Uitwerking KD1: Onze school beschikt over een visie op Burgerschap	
Werkgroep	Talentontwikkeling
Hoofdstuk / paragraaf	Landelijk beleid
Resultaatgebied	Onderwijskundig beleid
Gewenste situatie (doel)	Er is een visie op burgerschap welke gedragen wordt door het team
Activiteiten (hoe)	<ul style="list-style-type: none"> • overleg werkgroep visievorming -> kijkend vanuit Faqta welke de kerndoelen op burgerschap volledig dekt.
Betrokkenen (wie)	werkgroep, MT, team
Plan periode	wk 31, 36, 41, 45 en 49
Eigenaar (wie)	werkgroep

Uitwerking KD2: Onze school beschikt over een visie op digitale geletterdheid	
Werkgroep	I-coach/ ICT
Hoofdstuk / paragraaf	Landelijk beleid
Resultaatgebied	Onderwijskundig beleid
Gewenste situatie (doel)	Onze school beschikt over een visie op digitale geletterdheid welke wordt gedragen door het team.
Activiteiten (hoe)	Overleg inplannen door werkgroep om concept visie op te stellen. Deze vervolgens delen met het team.
Betrokkenen (wie)	werkgroep, MT, team
Plan periode	wk 31, 36, 41, 45 en 49
Eigenaar (wie)	werkgroep

Uitwerking KD3: Onze school beschikt over een plan voor het opnemen van digitale geletterdheid in het curriculum	
Werkgroep	I-coach/ ICT
Hoofdstuk / paragraaf	Landelijk beleid
Betrokkenen (wie)	i-coach, mt, teamvergadering
Plan periode	wk 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 23, 24, 25 en 26

Uitwerking KD4: EDI 2.0 wordt bij rekenen en taal toegepast door alle leerkrachten in alle groepen	
Werkgroep	MT
Hoofdstuk / paragraaf	PCA Onderwijskundig beleid
Resultaatgebied	Onderwijskundig beleid
Gewenste situatie (doel)	Instructies worden uitgevoerd met EDI2.0 als richtlijn, waarbij we ons focussen op het activeren van leerlingen, modellen en controle van begrip..
Activiteiten (hoe)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Afspraken herhalen v.w.b. EDI2.0 en gerelateerde kwaliteitskaarten uit WMK (augustus - september) bespreken. 2. Tijdens gesprekkencyclus kwaliteit van de instructie structureel bespreekbaar maken, waarbij het accent ligt op differentiatie en het activeren van leerlingen. 3. Groepsbezoeken door directie/ KO met aansluitend feedback op leerkrachthandelen (november - maart)
Betrokkenen (wie)	mt, ko, teamvergadering
Plan periode	wk 31, 36, 41, 45, 49, 10, 15 en 19
Eigenaar (wie)	Directeur, KO-er, team

Uitwerking KD5: De kanjer methodiek wordt door het gehele team uitgedragen en is zichtbaar binnen de school	
Werkgroep	Kanjer
Hoofdstuk / paragraaf	PCA Onderwijskundig beleid
Betrokkenen (wie)	kanjerwerkgroep, teamvergadering
Plan periode	wk 52 en 9

Uitwerking KD6: Implementeren van het beleid meer- en hoogbegaafdheid	
Werkgroep	meer- en hoogbegaafdheid
Hoofdstuk / paragraaf	PCA Onderwijskundig beleid
Resultaatgebied	Onderwijskundig beleid
Gewenste situatie (doel)	Het beleid meer- en hoogbegaafdheid is geïmplementeerd
Activiteiten (hoe)	Bespreekbaar maken, herhalen afspraken vanuit beleid. Monitoren en bijsturen waar nodig
Betrokkenen (wie)	werkgroep, MT, team
Plan periode	wk 31, 36, 41, 45, 49, 2, 6, 10, 15, 19, 23 en 28
Eigenaar (wie)	Directeur, KO-er, team

Uitwerking KD7: Stimuleren van eigenaarschap bij leerkrachten over hun eigen taken en verantwoordelijkheden	
Werkgroep	MT
Hoofdstuk / paragraaf	PCA Personeelsbeleid
Resultaatgebied	Personeelsbeleid
Gewenste situatie (doel)	Werkgroepen / leerkrachten dragen verantwoordelijkheid voor hun taken
Activiteiten (hoe)	Werkgroepen nemen initiatief en werken gericht aan de doelen uit het jaarplan. Zij nemen het team hierin mee middels teaminfo en overlegmomenten. Werkgroepen monitoren deze ontwikkeling en gebruiken Parnassys WMK voor verslaglegging. Werkgroepen borgen gemaakte afspraken en spreken collega's hierop aan indien nodig.
Betrokkenen (wie)	werkgroep, MT, team
Plan periode	wk 31, 36, 41, 45, 49, 2, 6, 10, 15, 19, 23 en 28
Eigenaar (wie)	werkgroep

Uitwerking KD8: Op onze school zijn leerlingen eigenaar van hun eigen leerproces.	
Werkgroep	MT
Hoofdstuk / paragraaf	Speerpunt
Gerelateerde actiepunten	
Resultaatgebied	Onderwijskundig beleid
Gewenste situatie (doel)	Er is een doorontwikkeling zichtbaar op het gebied van eigenaarschap bij leerlingen.
Activiteiten (hoe)	<ul style="list-style-type: none"> • inzet doeltijd schoolbreed. • kind gesprekken
Betrokkenen (wie)	mt, teamvergadering, bouwvergadering, werkgroep
Plan periode	wk 31, 36, 2, 10, 23 en 28
Eigenaar (wie)	MT, werkgroep, alle leerkrachten

Te volgen scholing				
Omschrijving	Wie	Wanneer	Aanbieder	Kosten
Kanjer cursus	leerkrachten, directie en KO	najaar		
Missie - Visie traject kindcentrum	Alle medewerkers kindcentrum Aalsterbos	september / maart	bureau Kicken	n.t.b.

Geplande vragenlijsten			
Omschrijving	Wie	Wanneer	Kosten
Kindbegrip	Leerkrachten en leerlingen	november	1,50 per leerling

Algemene werkzaamheden			
Omschrijving	Wie	Wanneer	Kosten
maken schoolgids	Directeur	juni	
maken jaarplan	Directie / MT / Team	juni	

Overige zaken	
Veiligheid	<p>Onze school meet jaarlijks de veiligheid van de leerlingen in groep 6 t/m 8. We hanteren Kindbegrip. Onze school hanteert een ongevallen- en incidentenregistratie. We hanteren hiervoor Parnassys. Onze school beschikt over een interne en externe vertrouwenspersoon. Dit staat uitgewerkt in onze schoolgids. Onze school meet de veiligheid en het welbevinden van de medewerkers m.b.v. Parnassys WMK-PO..</p>

Protocol meer-en hoogbegaafdheid

Regio Waalre

Versie januari 2024

Uniek (mogen) zijn

Het spreekt voor zich dat geen twee (begaafde) leerlingen hetzelfde zijn. Dit betekent ook dat wat werkt voor die ene (begaafde) leerling niet per se effectief hoeft te zijn voor een andere.

(Hoog)begaafde leerlingen laten een breed palet aan onderwijs- en ondersteuningsbehoeften en persoons- en leereigenschappen zien. Hun daarin tegemoetkomen zien we als onze opdracht, onze missie voor deze doelgroep. Het mag een zoektocht zijn!

Inhoudsopgave

Doelstelling.....	4
Doelgroep.....	4
Signalering.....	6
Compacten en verrijken.....	8
Vervroegde doorstroming.....	9
Rolverdeling.....	10

Doelstelling

Op de scholen in de regio wordt handelingsgericht gewerkt met leerlingen. Dat betekent dat we uitgaan van de onderwijsbehoeften van leerlingen en vervolgens vaststellen hoe een leerling het best leert. Dit alles wordt vastgelegd in het groepsoverzicht. Met behulp van het groepsoverzicht wordt vervolgens het aanbod gepland in een groepsplan en vervolgens gerealiseerd en geëvalueerd in de groep.

Onze regio kiest ervoor om de begeleiding t.a.v. leerlingen die behoefte hebben aan een meer dan gemiddeld leerstofaanbod vast te leggen in een beleid. Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen. Uitgangspunt hierbij is de onderwijsbehoefte van de leerling.

Het onderwijs richt zich op:

- Leren leren (ontwikkeling van de executieve functies)
- Leren denken (cognitieve ontwikkeling)
- Leren leven (sociaal-emotionele ontwikkeling)

Doelgroep

De scholen in de regio Aalst-Waalre richten zich met dit beleidsplan op leerlingen die behoefte hebben aan een aangepast leerstofaanbod, omdat het reguliere leerstofaanbod onvoldoende aansluit bij hun specifieke onderwijsbehoeften. Bij deze leerlingen is sprake van een ontwikkelingsvoorsprong.

Kenmerken van een ontwikkelingsvoorsprong

De hierna genoemde leer- en persoonlijkheidseigenschappen kunnen in verschillende mate voorkomen en zijn niet bij elke leerling op elk moment zichtbaar. Door het onvoldoende tegemoetkomen aan de leerbehoeften van een leerling kunnen deze eigenschappen minder of niet zichtbaar zijn. Ook kan dit leiden tot negatieve gedragsuitingen.

Leereigenschappen

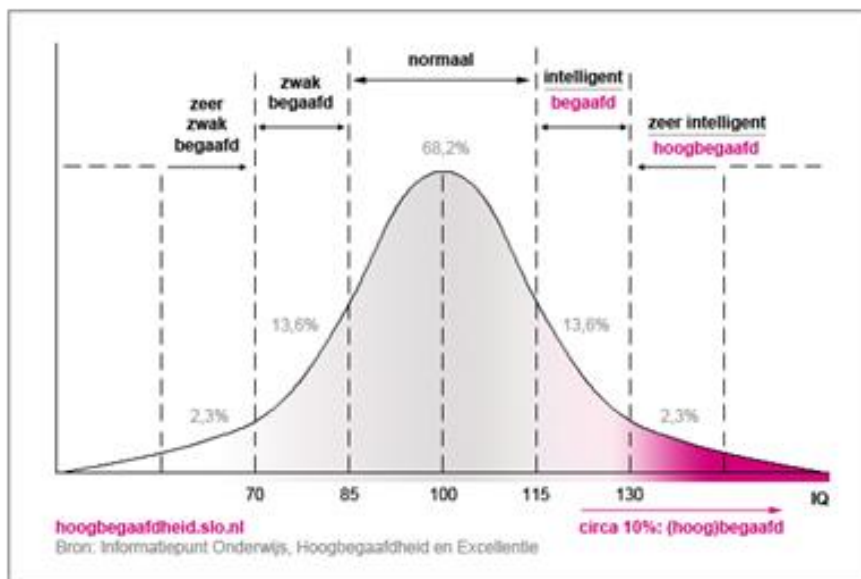
- Is snel van begrip.
- Kan grote denk- en leerstappen maken.
- Beschikt over een goed geheugen.
- Heeft een brede algemene interesse en kennis.
- Beschikt over een groot probleemoplossend vermogen.
- Is in staat verworven kennis toe te passen.
- Is in staat nieuwe kennis te integreren met oude kennis.
- Beschikt over een groot analytisch vermogen.
- Beschikt over creatief denkvermogen.
- Denkt buiten de reguliere kaders.
- Kan zich sterk concentreren wanneer de activiteit aansluit bij interessegebieden.

Persoonlijkheidseigenschappen

- Is taalvaardig en kan spelen met taal.
- Komt met creatieve en originele oplossingen.
- Is geestelijk vroegrijp.
- Houdt van uitdagingen.
- Beschikt over een groot doorzettingsvermogen wanneer hij uitgedaagd wordt.

- Is perfectionistisch ingesteld.
- Is veelal een intuïtieve denker.
- Heeft behoefte aan een hoge mate van autonomie.
- Beschikt over het vermogen tot (zelf)reflectie.
- Is sociaal competent.
- Is een doorvrager.
- Is een scherp waarnemer.
- Valt op door origineel gevoel voor humor.
- Accepteert regels en tradities niet klakkeloos, maar bevraagt deze.
- Zoekt ontwikkelingsgelijken in oudere leerlingen.

Intelligentie

Het vaststellen van iemands intelligentie gebeurt met een intelligentietest. Het gemiddelde intelligentieniveau is vastgesteld op een IQ van 100, met een standaardafwijking van 15. Een IQ van 130 of hoger wordt over het algemeen gezien als intelligentie op een hoogbegaafd niveau. Tegenwoordig is intelligentie niet langer het enige criterium voor begaafdheid. Wetenschappers en onderwijsprofessionals geven aan dat het vaststellen van de intelligentie een erg eenzijdige invulling is van het begrip begaafdheid.

Dubbel bijzonder

Het komt vaker voor dan gedacht: kinderen met een combinatie van kenmerken van begaafdheid en kenmerken van leer- en/of gedragsproblemen; dubbel bijzonder. Meestal worden ze echter niet als zodanig (h)erkend. Dat komt doordat de interactie tussen begaafdheid en de leer- of ontwikkelingsstoornis leidt tot vertroebeling van het beeld, waardoor het moeilijk is om kenmerken van zowel de begaafdheid als de leer- en/of ontwikkelingsstoornis te herkennen.

Een kant-en-klaar antwoord daarop is niet mogelijk. Elke situatie en elke leerling is anders. Verken daarom welke strategieën succesvol kunnen bijdragen aan een kansrijke ontwikkeling van de talenten van deze kinderen. Bespreek dit regelmatig met de leerling (en ouders) en stem dit optimaal af met zijn omgeving.

Begaafdheid en leer- en/of gedragsproblemen kunnen elkaar maskeren. We kunnen binnen de groep dubbel bijzondere leerlingen vier subgroepen onderscheiden:

1. Zowel de begaafdheid als de leer- en/of gedragskenmerken zijn opgemerkt;
2. De begaafdheid is opgemerkt, maar de leer- en/of gedragsproblemen niet;
3. De leer- en/of gedragsproblemen zijn opgemerkt, maar de begaafdheid niet;
4. Zowel de begaafdheid als de leer- en/of gedragsproblemen zijn niet opgemerkt.

Daarnaast is er nog een groep begaafde leerlingen zonder leer- en/of gedragsproblemen waarbij de begaafdheid niet is opgemerkt, maar waarbij kenmerken van begaafdheid onterecht gelabeld zijn als kenmerken van leer- en/of gedragsproblemen.

Signalering

Het is belangrijk om leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong zo vroeg mogelijk te signaleren. Door de leerlingen in een vroegtijdig stadium op te sporen kan er direct worden ingespeeld op de onderwijsbehoeften van leerlingen en kunnen problemen zo veel mogelijk voorkomen worden.

De scholen hanteren voor de signalering van exellente leerlingen de module signalering uit het Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid (DHH). Verder kan de signalering elk gewenst moment worden herhaald wanneer daar aanleiding toe is.

Doelstelling van de module signalering is het opsporen van leerlingen die in aanmerking komen voor verder onderzoek via de module diagnostiek uit het DHH.

Werken met DHH

Quickscan

De quickscan is een snelle procedure om de hele groep te screenen. Je vult de scan in op een vast moment. Dit wordt gedaan door één bron (één leerkracht).

- Groep 1: binnen 8 weken.
- Groep 3: voor de herfstvakantie.
- Groep 5: voor de herfstvakantie.
- Instromers: binnen 8 weken.

De quickscan geeft aan voor welke leerlingen je mogelijk de signalering of de diagnostiek moet invullen. Wanneer de leerkracht aan de slag gaat met de signalering met de signalering licht hij/zij de KO-er altijd in. De leerkracht bespreekt de uitkomsten met de KO-er tijdens de eerste groepsbespreking. Vervolgens vult de leerkracht de signalering of de diagnostiek in, afhankelijk van de uitkomst.

Signalering

De signalering wordt ingevuld per leerling vanuit een eenzijdig signaal. Dit kan de uitkomst van de quickscan zijn, maar ook een signaal vanuit de ouders of de leerkracht. Het invullen is de verantwoordelijkheid van de leerkracht en kost ongeveer 20 minuten per leerling. Ook de ouders vullen bij de signalering een vragenlijst in. De leerkracht stuurt de ouders vanuit het DHH een link naar deze vragenlijst.

Let op! Je gaat direct door naar diagnostiek wanneer:

- Er meerdere signalen zijn, bijvoorbeeld zowel vanuit ouders als de leerkracht.
- Het gaat om een bovenbouw leerling (groep 6, 7 of 8).
- Een leerling problemen heeft in zijn of haar functioneren.

Hoe verder na signalering

Wanneer de ouder en de leerkracht de signalering hebben ingevuld komt er vanuit het DHH een rapportage signalering. De rapportage brengt de gegevens die de ouder en de leerkracht hebben ingevuld bij elkaar. Op grond daarvan geeft de rapportage ook een advies. De rapportage wordt altijd besproken met de KO-er. De leerkracht en de KO-er formuleren uit de signalering een conclusie. De diagnostiek wordt in het leerlingvolgsysteem gezet. Er wordt een korte aantekening in het groepsoverzicht gezet.

Na het invullen van de signalering volgt er altijd een gesprek met de ouders. De leerkracht voert dit gesprek en indien nodig sluit de KO-er aan. Na het invullen van de signalering vul je deze leerlingen in een volgende quickscan/signalering niet meer in. In overleg met de KO-er kan er wel een reden zijn om op een later moment toch over te gaan tot het invullen van diagnostiek.

Diagnostiek

De diagnostiek vul je in na:

- Quickscan of signalering (de signalering kan aangeven dat je door moet gaan met diagnostiek. Je gaat ook door als er twijfel of onduidelijkheid is na de signalering).
- Bij een duidelijk signaal vanuit meerdere kanten (bijvoorbeeld leerkracht en ouders) of vermoeden van begaafdheid.
- Bij problemen in functioneren en/of een vermoeden van leer- en/of gedragsproblematiek.
- Bij een signaal van een bovenbouw leerling.

De diagnostiek vul je in voor een beperkte groep. Het is een uitgebreide vragenlijst voor zowel de leerkracht als de ouder. Het invullen en het toesturen van de link naar ouders is de verantwoordelijkheid van de leerkracht. De leerkracht brengt de KO-er op de hoogte.

Hoe verder na diagnostiek

De KO-er en leerkracht maken samen op basis van de rapportage diagnostiek een conclusie voor de betreffende leerling. De conclusie inclusief plan van aanpak wordt met ouders besproken en in het leerlingvolgsysteem gezet. Wanneer blijkt dat leerkracht en KO-er denken dat de begaafde leerling baat heeft bij deelname aan de plusklas wordt dit besproken met de plusklasleerkracht. De leerkracht maakt in het leerlingvolgsysteem een notitie van het gesprek.

Doortoetsen

In een individueel geval kan ervoor gekozen worden, na overleg met KO, om door te toetsen.

Groep 1-2:

Voor deze leerlingen wordt KIJK! Ingevuld. Afhankelijk van de voorsprong gebruikt de leerkracht indien nodig ook nog de toetsen van groep 3 (rekenen, DMT, AVI). Dat gebeurt alleen wanneer ontwikkelingslijnen een groep 3 score aan te geven (6+).

De volgende KIJK! ontwikkelingslijnen worden ingevuld:

- Logisch denken
- Gecijferdheid
- Ruimtelijke oriëntatie
- Mondelinge taalontwikkeling.

Groep 3-8:

Ga uit van het functioneringsniveau. Start met de toets die het functioneringsniveau (FN) aangeeft. Wanneer FN twee scores aangeeft wordt begonnen met het laagste niveau. Start met de toetsen

rekenen en begrijpend lezen. Als daar geen 1 score uitkomt, dan wordt in overleg met de KO-er bepaald wat een vervolgstap zou kunnen zijn.

Naast het doortoetsen worden ook de reguliere toetsen afgenomen, zodat er daarmee groepsanalyses gemaakt kunnen worden.

Wanneer de scores zijn ingevoerd geef het DHH de mate van voorsprong aan:

- 0 – 6 maanden: geen of nauwelijks voorsprong.
- 7 – 12 maanden: beperkte voorsprong, compacten en verrijken in de groep is noodzakelijk.
- 12 maanden of meer: ruime voorsprong, compacten en verrijken is noodzakelijk, plusklas en eventueel vervroegde doorstroming kunnen overwogen worden.

Compacten en verrijken

De leerlijnen voor leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong bestaan uit reguliere lesstof die wordt gecompect en aangevuld met verrijkingsstof. Het is niet de bedoeling dat leerlingen vooruit werken met de reguliere leerstof. Voor het compacten van de reguliere leerstof wordt gebruik gemaakt van de richtlijnen voor compacting uit het DHH. De leerkracht is verantwoordelijk voor het compacten van de leerstof binnen de groep. Leerkrachten kunnen hiervoor ondersteuning aanvragen vanuit de plusklasleerkrachten van de regio.

In de tijd die vrijkomt door compacting wordt verrijkingsstof aangeboden. Dit kan verrijking op de vakgebieden betreffen of vakgebiedoverstijgende leerstof. Indien nodig vindt hierover overleg plaats met de plusklasleerkracht en KO-er. Wanneer deze aanpak onvoldoende aansluit bij de onderwijsbehoefte van de leerling verkennen we of deelname aan de plusklas passend zou kunnen zijn.

Compacten en verrijken in groep 1-2

Bij kleuters wordt gewerkt met een breed verrijkingsaanbod. Compacten is bij kleuters niet echt aan de orde, omdat er niet wordt gewerkt met vaste methoden, maar met een aanbod op niveau. De uitgangspunten zoals die zijn opgenomen bij de beschrijvende richtlijnen voor compacten bij groep 1-2 van het DHH worden gehanteerd. De belangrijkste punten hiervan zijn:

- Er worden grotere leerstappen genomen, opdracht met een gelijke inhoud en/of doelstelling worden zoveel mogelijk vermeden.
- Per project wordt bekeken welke opdrachten zinvol zijn voor leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong.
- Bij de methoden die gebruikt worden ter ondersteuning van het onderwijs wordt bekeken welke onderdelen zinvol zijn.

Bij het verrijkingsaanbod in groep 1-2 gelden de volgende uitgangspunten:

- Het onderwijsaanbod sluit aan bij het ontwikkelingsniveau van de leerlingen.
- Verrijking wordt aangeboden bij alle ontwikkelingsgebieden en thema's.
- Bij het verrijken wordt aangesloten bij de manier van leren en de diverse werkvormen die gehanteerd worden in groep 1-2.
- Ontwikkelingslijnen worden uitgebreid naar boven toe.
- Er wordt ingespeeld op de ontwikkeling op het gebied van lezen en rekenen.

Bij de overgang naar groep 3 geeft de leerkracht van groep 2 een advies over de te volgen leerlijn in groep 3.

Deelname aan de plusklas

Criteria voor deelname

Een leerling komt in aanmerking voor deelname aan de plusklas wanneer de routekaart deelname plusklas is doorlopen: de leerling ondervindt onvoldoende uitdaging in de groep na toepassing van compacting en verrijking en de leer- en persoonlijkheidskenmerken van de leerling zijn middels het DHH in beeld gebracht. Vanuit het DHH komt het advies om de tweede leerlijn te volgen.

De leerling kan ook in aanmerking komen:

- Bij advies eerste leerlijn vanuit het DHH, met daarbij sterke aanwijzingen dat het aanbod in de plusklas noodzakelijk is voor de leerling.
- Wanneer er sprake is van een bewezen hoge intelligentie vanuit bijvoorbeeld een psychologisch onderzoek.

Het is belangrijk dat de leerling in staat is om zelfstandig of in een klein groepje aan de gestelde opdrachten te werken, zowel in de plusklas als in de eigen groep.

Werkwijze plusklas

De leerlingen worden een uur tot een dagdeel per week (afhankelijk van de leeftijd van de leerlingen) in de plusklas begeleid door een leerkracht. Ze werken projectmatig aan het Leren Leren op een manier die aansluit bij deze leerlingen. Leerlingen worden uitgedaagd op hun eigen denkniveau en kunnen sparren met ontwikkelingsgelijken. Vanuit de aangereikte verrijkingsstof in de plusklas kunnen de leerlingen hier de rest van de week zelfstandig mee aan de slag in de eigen klas.

Er wordt voor iedere leerling een leerdoel opgesteld in overleg met de leerling, leerkracht en plusklasleerkracht. In februari en juni bespreken de leerkracht, KO-er en leerkracht plusklas de plusklasleerlingen, met als doel de voortgang in kaart te brengen en deelname aan de plusklas te heroverwegen. Tijdens dit voortgangsgesprek wordt er gesproken over:

- Welbevinden van de leerling in de plusklas en groep.
- Betrokkenheid en motivatie van de leerling in de plusklas en groep.
- Didactische ontwikkeling van de leerling (Cito resultaten).
- Ontwikkeling van de executieve vaardigheden van de leerling.

De ouders worden meegenomen in de ontwikkelingspunten van de leerling. Zij worden door de eigen leerkracht van hun kind geïnformeerd over de voortgang in de plusklas. Ieder halfjaar wordt opnieuw gekeken of deelname aan de plusklas nog passend en wenselijk is.

Vervroegde doorstroming

Wanneer bij een kind sprake is van een grote didactische voorsprong en maatregelen als compacten en verrijken onvoldoende zijn om onderwijs op maat te bieden en het welzijn van de leerling risico loopt is vervroegde doorstroming een mogelijke overweging. Omdat het een ingrijpende onderwijsaanpassing betreft is het van belang dat de keuze voor vervroegde doorstroming bewust genomen wordt en alle betrokkenen (leerkracht, KO-er, ouders, directie en leerling) achter de beslissing staan. De beslissende stem om een leerling vervroegd door te laten stromen ligt bij de school.

Vervroegde doorstroming alleen is geen voldoende onderwijsaanpassing. Aanpassingen in de reguliere leerstof zijn nodig om tegemoet te komen aan de specifieke leerbehoeften van begaafde leerlingen.

Pedagogische aandachtspunten

- De werk- en leerstrategieën: als begaafde leerlingen iets (moeten) doen wat ze al kunnen bevinden ze zich steeds in de comfortzone. Het gevolg kan zijn dat de leerling nauwelijks werk- en leerstrategieën hoeft te ontwikkelen om zijn werk succesvol te kunnen doen. Door een leerling uit te dagen en op het juiste niveau aan te spreken wordt er een beroep gedaan op het effectief toepassen van de werk- en leerstrategieën.
- Sociaal functioneren: er kan een situatie ontstaan waarbij de leerling nauwelijks aansluiting vindt bij leeftijdsgenoten. Als je de sterke overtuiging hebt dat de leerling een groep hoger betere kansen heeft om aansluiting te vinden, kan vervroegde doorstroming een afweging worden.
- Heeft de leerling een reëel zelfbeeld? Waar zitten de sterkten en zwakten?
- Onderpresteren: een leerling kan door een grote didactische voorsprong in zijn huidige leerjaar onder zijn niveau presteren.
- Klimaat ontvangende groep: bestaat er in de groep het juiste pedagogische klimaat om de leerling goed op te vangen?

Speciale aandachtspunten voor groep 1-2

- Kan de leerling omgaan met uitgestelde aandacht?
- Kunnen er eisen worden gesteld aan taken?

Vorbereiding bij vervroegde doorstroming

- De leerstof moet voldoende op niveau zijn om mee te kunnen komen in de nieuwe groep.
- De toekomstige groep moet worden voorbereid.
- In de nieuwe klas wordt direct gestart met compacten en verrijken.
- De ondersteuningsbehoeften in de nieuwe klas worden in kaart gebracht.
- De leerling mee laten lopen bij een activiteit van de toekomstige groep doe je alleen wanneer de beslissing tot vervroegde doorstroming al genomen is. Doe dit bij een activiteit die de leerling goed kan of de eerste les van een nieuw onderwerp, zodat de leerling aansluiting kan maken.

Nazorg bij vervroegde doorstroming

Ook na vervroegde doorstroming moeten er aanpassingen gemaakt worden in het leerstofaanbod van de leerling. Zij kunnen zeer snel een nieuwe voorsprong ontwikkelen, dus een verbredend en verdiepend programma is noodzakelijk. De leerkracht moet alert zijn op signalen over het welzijn van de leerling en regelmatig afstemmen met de ouders hoe de leerling zich thuis uit over zijn schoolse situatie. Let goed op of de toetsresultaten op niveau zijn en geen neerwaartse tendens laten zien.

Rolverdeling

KO

- Nieuwe leerkrachten invoeren in het systeem DHH.
- Beheer ingevoerde dossiers.
- Adviseren over opstellen groepsplan.
- Besluitneming deelname plusklas.
- Bewaken doorgaande lijn leerlingbegeleiding.
- Nieuwe leerkrachten meenemen in het proces DHH.

Leerkracht

- Invullen DHH.

- Opstellen, uitvoeren en evalueren groepsplan inclusief verdiepingsdoelen.
- Evaluatie plusklasleerlingen met KO en plusklasleerkracht.
- Communicatie naar ouders.

Plusklasleerkracht

- Afstemmen plustaken met de leerling.
- Monitoren plusklasleerlingen.
- Doelen opstellen per periode (vakantie – vakantie).
- Evaluatie plusklasleerlingen met KO en groepsleerkracht.